

w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku filologia angielska na poziomie pierwszego stopnia o profilu praktycznym

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z opinią zespołu nauk humanistycznych oraz nauk teologicznych, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały, wyraża:

negatywną opinię

w związku z tym, że nie są spełnione warunki prowadzenia studiów na kierunku filologia angielska na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym.

Uzasadnienie:

1. Koncepcja i cele kształcenia nie mieszczą się w dyscyplinach, do których został przyporządkowany kierunek, ponieważ oprócz dyscyplin naukowych językoznawstwo i literaturoznawstwo, w zakresie których założono generyczne efekty uczenia się dotyczące nabywania, łączenia i wykorzystywania dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności do tworzenia zmienionych, ulepszonych lub nowych procesów i usług, kierunek został również przyporządkowany do dyscypliny nauki o kulturze i religii, w zakresie której nie zakłada się wyposażenia absolwentów w naukowy aparat pojęciowy i kompetencje pozwalające na prowadzenie prac rozwojowych, lecz wiedzę stanowiącą opis tła kulturowego i obyczajowego wybranych państw angielskiego obszaru językowego.
2. Efekty uczenia się nie są zgodne z koncepcją i celami kształcenia na kierunku, ponieważ:
 - a) efekty uczenia się nie są w pełni zgodne z dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, gdyż nie odnoszą się do wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w dyscyplinie nauki o kulturze i religii;
 - a) koncepcja zakłada zdobycie przez absolwentów specjalistycznych umiejętności tłumaczeniowych natomiast kierunkowy efekt uczenia się FA_U05 mówi o nabyciu umiejętności tłumaczeniowych o charakterze ogólnym;
 - b) koncepcja kształcenia zakłada stopniowe nabywanie kompetencji językowych w zakresie języka angielskiego od poziomu biegłości B1 do C1, podczas gdy efekty uczenia się sformułowane dla zajęć lub grup zajęć z praktycznej nauki języka, w ramach których kompetencje te są rozwijane, cechuje brak progresu i redundancja – wszystkie efekty uczenia się na poziomie C1 mają zostać osiągnięte w pierwszym semestrze studiów;
 - c) koncepcja kształcenia zakłada, że moduły specjalizacyjne dwujęzyczne poszerzają i pogłębiają umiejętności uprzednio zdobyte na lektoracie w ramach przedmiotu *drugi język ogólny*, podczas gdy efekty uczenia się dla zajęć *drugi język ogólny* w semestrze trzecim i kolejnych są powtórzeniem efektów uczenia się z zajęć lektoratowych w semestrach pierwszym i drugim;

- d) efekty uczenia się dla zajęć i grup zajęć nie uwzględniają osiągnięcia przez studentów zastosowania praktycznego wiedzy w zakresie dyscypliny naukowej literaturoznawstwo, chociaż efekty kierunkowe FA_W02: „Ma uporządkowaną wiedzę z zakresu językoznawstwa, literaturoznawstwa (...), zorientowaną na jej zastosowania praktyczne w działalności zawodowej filologa” i FA_W03: „Zna terminologię z zakresu językoznawstwa, przekładoznawstwa, literaturoznawstwa i jej zastosowanie w sferze działalności zawodowej filologa” odwołują się wprost do zastosowania praktycznego wiedzy literaturoznawczej;
 - e) efekty uczenia się dla praktyki zawodowej we wszystkich semestrach powielają efekty kierunkowe i tym samym nie odnoszą się do specyficznych, właściwych dla danego modułu specjalizacyjnego umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych; nie zakładają również właściwego progressu tych umiejętności i kompetencji.
3. Sposób formułowania efektów uczenia się uniemożliwia stworzenie rzetelnego systemu ich weryfikacji, ponieważ:
- a) część ogólnych efektów uczenia się dla kierunku łączy nie dające się objąć jedną oceną kompetencje (np.: FA_U12: „Posiada umiejętność przygotowania prac pisemnych oraz ustnych w języku polskim i obcym oraz brać udział w debacie, prawidłowo dobierając i przedstawiając argumenty”;
 - b) efekty uczenia się FA_U05: „Potrafi dokonać poprawnego przekładu tekstu pisemnego i ustnego o charakterze ogólnym z języka obcego na język polski oraz z języka polskiego na język obcy” oraz efekty w module zajęć *praktyczna nauka języka* łączą kompetencje charakterystyczne dla różnych etapów uczenia się, ponieważ zakładają jednocześnie wykształcenie bardziej (tłumaczenie z języka polskiego na język angielski) i mniej (tłumaczenie z języka angielskiego na język polski) zaawansowanych umiejętności lub rozwijanie umiejętności bardziej zaawansowanych (produktywnych) przed umiejętnościami mniej zaawansowanymi (receptywnymi);
 - c) część efektów sformułowanych dla zajęć przedmiotowych błędnie uszczegóławia efekty kierunkowe; na przykład, efekt FA_U14 w kategorii umiejętności: „Potrafi organizować warsztat pracy związany ze świadczeniem specjalistycznych usług językowych, w tym wykonać prosty projekt własnej działalności gospodarczej” został błędnie uszczegółowiony w kartach takich przedmiotów jak: *praktyczna nauka języka – pisanie* („student/ka potrafi skonstruować dłuższą wypowiedź pisemną: od akapitu do akademickiego eseju”), *marka handlowa* („student wykazuje się znajomością języka angielskiego na poziomie B2; potrafi wyszukiwać, analizować i oceniać informacje związane z marką handlową; umie samodzielnie zdobywać wiedzę”), co nie pozwala na stworzenie rzetelnego systemu weryfikacji;
4. Program studiów nie zawiera treści programowych odnoszących się do dyscypliny naukowej nauki o kulturze i religii, do której został przyporządkowany kierunek.
5. Treści programowe nie zapewniają osiągnięcia przez studentów opisanych powyżej efektów kierunkowych FA_W02 i FA_W03 w zakresie dyscypliny literaturoznawstwo oraz efektu FA_U05, który mówi o nabywaniu umiejętności w zakresie tłumaczeń tekstów o charakterze ogólnym, gdyż treści w sylabusach zajęć tłumaczeniowych odnoszą się do tekstów specjalistycznych.

6. Treści programowe przewidywane dla zajęć *język ogólny – sprawności zintegrowane i praktyczna nauka języka* w semestrach jeden-sześć są identyczne.
7. Treści programowe przewidywane dla zajęć *praktyczna nauka języka i praktyczna nauka języka – czytanie, praktyczna nauka języka – wymowa, praktyczna nauka języka – pisanie i praktyczna nauka języka – gramatyka*, w znaczącym stopniu się powtarzają.
8. Treści programowe dla zajęć *praktyka zawodowa* są tożsame w semestrach trzecim, czwartym i piątym.
9. Harmonogram realizacji programu studiów w obrębie modułu praktycznej nauki języka angielskiego jest nieprawidłowy, gdyż błędna jest sekwencja zajęć, w której kompetencje produktywne poprzedzają kompetencje receptywne.
10. Nakład pracy studenta, mierzony punktami ECTS, przeznaczony na osiągnięcie efektów uczenia się w przypadku 12 przedmiotów dla specjalizacji dwujęzycznej tłumaczeniowej jest niewystarczający:
 - *tłumaczenia ekonomiczne i korespondencja w pracy firm (język angielski)* (1 ECTS),
 - *tłumaczenia sądowe i poświadczone (język angielski)* – 0,5 ECTS,
 - *tłumaczenia specjalistyczne medyczne (język angielski)* – 1,5 ECTS,
 - *tłumaczenia specjalistyczne medyczne (drugi język)* – 1,5 ECTS,
 - *tłumaczenia specjalistyczne prawnicze (język angielski)* – 1,5 ECTS,
 - *tłumaczenia specjalistyczne prawnicze (drugi język)* – 1,5 ECTS,
 - *tłumaczenia specjalistyczne techniczne (język angielski)* – 1,5 ECTS,
 - *tłumaczenia specjalistyczne techniczne (drugi język)* – 1,5 ECTS,
 - *tłumaczenia promocyjne i turystyczne (język angielski)* – 1 ECTS,
 - *tłumaczenia promocyjne i turystyczne (drugi język)* – 1 ECTS,
 - *praktyczne tłumaczenia z analizą tekstu (język angielski)* – 1,5 ECTS,
 - *praktyczne tłumaczenia z analizą tekstu (drugi język)* – 1,5 ECTS.

Zaplanowane 12,5 do 45 godzin pracy studenta nie wystarczy na osiągnięcie zakładanych dla tych zajęć efektów uczenia się i opanowanie treści programowych. Powyższe zajęcia wymagają bowiem przyswojenia specjalistycznego, odpowiednio skontekstualizowanego słownictwa, opanowania konwencji związanych z poszczególnymi typami tekstów oraz wykształcenia umiejętności samodzielnego ich tłumaczenia.
11. Nakład pracy studenta, mierzony punktami ECTS, przeznaczony na osiągnięcie efektów uczenia się w przypadku 4 przedmiotów dla specjalizacji tłumaczeniowej:
 - *tłumaczenia specjalistyczne prawnicze* – 1 ECTS,
 - *tłumaczenia sądowe i poświadczone* – 1 ECTS,
 - *tłumaczenia materiałów promocyjnych i turystycznych* – 1 ECTS,
 - *tłumaczenia ekonomiczne i korespondencja w pracy firm* – 1 ECTS.

Zaplanowane 25 do 30 godzin pracy studenta nie wystarczy na osiągnięcie zakładanych dla tych zajęć efektów uczenia się i opanowanie treści programowych, z tych samych przyczyn, co zajęcia wymienione w punkcie 10.
12. Dobór miejsc odbywania praktyk oraz formy i zasady ich odbywania nie zapewniają osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się powiązanych z praktyką zawodową, gdyż:
 - a) miejsca odbywania praktyk, w tym infrastruktura, nie gwarantują rozwijania kompetencji tłumaczeniowej w zakresie języka angielskiego lub języka angielskiego i drugiego języka obcego, zgodnie ze specyfiką modułu specjalizacyjnego. Wśród

wskazanych instytucji znajdują się m.in. punkty gastronomiczne, ośrodek narciarski, hotele, prywatna szkoła języków obcych i firmy usługowe (np. projektowe, transportowe, handlowe). W żadnym z przypadków proponowanych miejsc praktyk nie wskazano powiązań z celami praktyki zawodowej. Nie wskazano nawet, czy w danej firmie używany jest kierunkowy lub/i drugi język obcy, nie mówiąc już o środowisku sprzyjającym kształtowaniu kompetencji w zakresie tłumaczeń ustnych i pisemnych, w tym dwujęzycznych, które winny być w ramach praktyk doskonalone;

- b) Uczelnia nie sprawuje kontroli nad wyborem opiekuna praktyki w miejscu jej odbywania i nie weryfikuje jego kompetencji;
 - c) nie zapewniono miejsc praktyk dla studentów w pełnym cyklu kształcenia: podpisane umowy nie określają czasu trwania praktyki i gwarantują przyjęcie 100 osób, podczas gdy w pełnym cyklu kształcenia w praktykach uczestniczyć będzie 270 studentów;
 - d) Uczelnia przyjęła błędne założenie o możliwości zwolnienia studenta z obowiązku odbycia praktyki zawodowej na podstawie wykonywanej pracy zawodowej. Zgodnie z art. 71 ust 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce „Uczelnia może potwierdzić efekty uczenia się uzyskane w procesie uczenia się poza systemem studiów osobom ubiegającym się o przyjęcie na studia na określonym kierunku, poziomie i profilu”, zatem zapis ten nie wprowadza możliwości potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów w toku studiów.
13. Zasady i kryteria rekrutacji nie umożliwiają właściwego doboru kandydatów, ponieważ nie zapewniają przyjęcia kandydatów z kompetencjami wstępnymi w zakresie języka angielskiego wystarczającymi do osiągnięcia zakładanego dla absolwenta poziomu biegłości C1 ESOKJ. Od kandydata na studia na kierunku filologia angielska wymagana jest znajomość języka angielskiego, potwierdzona pozytywnym wynikiem na egzaminie maturalnym, bez sprecyzowania, czy chodzi o maturę rozszerzoną czy podstawową.
14. Przyjęte na kierunku zasady dyplomowania nie obejmują weryfikacji, czy studenci osiągnęli efekty uczenia się umożliwiające nabywanie, łączenie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności w dyscyplinach naukowych, do których został przyporządkowany kierunek do tworzenia zmienionych, ulepszonych lub nowych procesów i usług w zakresie działalności translatorskiej. Zasady dyplomowania obejmujące realizację problemu badawczego, wykształcenie i pogłębienie umiejętności badawczych, obejmujących formułowanie i analizę problemów badawczych i ich przedstawianie są właściwe dla studiów o profilu ogólnoakademickim.

§ 2

1. Uczelnia niezadowolona z uchwały może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy kierować do Polskiej Komisji Akredytacyjnej w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.
3. Na składającym wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy ciąży, na podstawie art. 245 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, obowiązek zawiadomienia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o jego złożeniu.

§ 3

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
2. Rektor Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu.

Uchwała nr 203/2020
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 21 maja 2020 r.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej
Podpisano podpisem kwalifikowanym w dniu
26.05.2020

Krzysztof Diks

Opinia zespołu nauk humanistycznych oraz nauk teologicznych

**w sprawie spełnienia warunków prowadzenia studiów na
określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze
strategią uczelni**

Nazwa kierunku studiów: filologia angielska

Poziom studiów: studia pierwszego stopnia

Profil studiów: praktyczny

Formy studiów: studia stacjonarne i niestacjonarne

**Nazwa i siedziba uczelni wnioskującej o pozwolenie na utworzenie
studiów: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu**

Warszawa, 2020

Zespół nauk humanistycznych oraz nauk teologicznych **wyraża opinię negatywną** w związku z tym, że nie są spełnione warunki prowadzenia studiów na kierunku filologia angielska na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym.

Uzasadnienie oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów recenzowania wniosków o pozwolenie na utworzenie studiów na określonym kierunku poziomie i profilu (w porządku według poszczególnych kryteriów)

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni, nie mieszczą się jednak we wszystkich dyscyplinach naukowych, do których został przyporządkowany kierunek. Cele kształcenia na kierunku zakładają stopniowe wyposażanie każdego absolwenta w kompetencje w zakresie języka angielskiego na poziomie biegłości C1 ESOKJ oraz wybranego drugiego języka na poziomie biegłości B2 ESOKJ, zaawansowaną wiedzę o języku, literaturze i elementach realioznawczych krajów anglojęzycznych oraz umiejętności komunikacyjne, analityczne i dyskursywne w zakresie językoznawstwa i literaturoznawstwa. Uczelnia prawidłowo wskazała jako dyscyplinę wiodącą językoznawstwo oraz dyscyplinę dodatkową literaturoznawstwo, w zakresie których założono ogólne efekty uczenia się umożliwiające nabywanie, łączenie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności do tworzenia zmienionych, ulepszonych lub nowych procesów i usług, jednak w zakresie trzeciej z dyscyplin naukowych – nauki o kulturze i religii nie zakłada się wyposażenia absolwentów w naukowy aparat pojęciowy i kompetencje pozwalające na prowadzenie prac rozwojowych, lecz wiedzę stanowiącą opis tła kulturowego i obyczajowego wybranych państw angielskiego obszaru językowego. Koncepcja i cele kształcenia uwzględniają postęp w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy. Wyspecjalizowane umiejętności i kompetencje społeczne przydatne na rynku pracy tłumaczy lub w sektorze komunikacji biznesowej zostały w szczególności powiązane z trzema modułami: tłumaczeniowym, dwujęzycznym tłumaczeniowym lub biznesowym dwujęzycznym.

Efekty uczenia się nie są w pełni zgodne z dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, gdyż nie odnoszą się do wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w dyscyplinie nauki o kulturze i religii. Natomiast w pełni odpowiadają one specyfice dyscyplin naukowych językoznawstwo i literaturoznawstwo. Koncepcja kształcenia zakłada zdobycie przez absolwentów specjalistycznych umiejętności tłumaczeniowych, w zależności od obranego modułu specjalizacyjnego, a efekt uczenia się FA_U05 mówi nabyciu umiejętności w zakresie tłumaczeń tekstów o charakterze ogólnym. Koncepcja kształcenia zakłada stopniowe nabywanie kompetencji językowych w zakresie języka angielskiego od poziomu biegłości B1 do C1. Błędem jest zatem powtarzanie tych samych efektów uczenia się w ramach pozornie odmiennych przedmiotów w różnych semestrach studiów, co ma miejsce w przypadku przedmiotów: *praktyczna nauka języka*, i *język ogólny - sprawności zintegrowane*, które w istocie obejmują tożsame efekty uczenia się, przy czym niezależnie od semestru zakładany poziom biegłości określono jako C1+. Na przykład, następujący zestaw efektów uczenia się na poziomie C1+ ESOKJ: „Student potrafi analizować i odpowiednio interpretować czytany tekst autentyczny. Student wie, jak zidentyfikować i dobrać odpowiednie zwroty leksykalne i strukturalne w celu kompetentnego posługiwania się nabytym zasobem słownictwa i struktur gramatycznych. Student potrafi analizować i odpowiednio interpretować słyszany tekst autentyczny. Student potrafi poprawnie wyrażać i argumentować swoje opinie. Student potrafi analizować i odpowiednio interpretować słyszany tekst autentyczny. Student potrafi pisać teksty z zastosowaniem różnych rejestrów języka.” został powtórzony w identycznej formie w kartach przedmiotów: *praktyczna nauka języka*, semestr 1 i *język ogólny - sprawności zintegrowane*, semestry 2, 3, 4, 5, 6.

Niezgodne z zakładaną koncepcją kształcenia, według której moduły specjalizacyjne dwujęzyczne mają rozwijać znajomość drugiego języka obcego w sposób poszerzający

i pogłębiający umiejętności już zdobyte na lektoracie i stanowiący podstawę do rozwijania kompetencji tłumaczeniowych w zakresie tego języka, jest również powtórzenie efektów kształcenia z zajęć lektoratowych w semestrach 1 i 2 w ramach zajęć specjalizacyjnych w kolejnych semestrach. Dzieje się tak w przypadku przedmiotów: *lektorat języka obcego* (blok przedmiotów podstawowych) i *drugi język ogólny* (blok przedmiotów specjalizacyjnych). Na przykład, efekty uczenia się dla języka rosyjskiego dla obu tych przedmiotów, niezależnie od semestru studiów brzmią: „Student posiada wiedzę dotyczącą systemu języka rosyjskiego w zakresie leksyki, gramatyki, ortografii, interpunkcji. Student potrafi posługiwać się strukturami leksykalno-gramatycznymi, umożliwiającymi formułowanie poprawnych wypowiedzi ustnych i pisemnych. Student zachowuje otwartość na wzbogacanie wiedzy filologicznej i umiejętności stosowania języka rosyjskiego w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych.”

Niezgodne z koncepcją kształcenia jest powielenie efektów kierunkowych w kartach przedmiotu *praktyka zawodowa*, identycznych we wszystkich semestrach, np. FA_U05: „Potrafi dokonać poprawnego przekładu tekstu pisemnego i ustnego o charakterze ogólnym z języka obcego na język polski oraz z języka polskiego na obcy” (semestr 3, 4 i 5), gdyż celem praktyki ma być stopniowe rozwijanie specyficznych kompetencji powiązanych z wybraną ścieżką zawodową/modułem specjalizacyjnym.

Sposób formułowania efektów uczenia się – ogólnych a w szczególności dla zajęć – nie umożliwia stworzenia rzetelnego systemu ich weryfikacji. Po pierwsze, ogólne efekty uczenia się są często zbudowane piętrowo, łącząc szereg nie dających się objąć jedną oceną kompetencji, co ilustrują następujące przykłady:

FA_U03: „Potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, wybierać i wykorzystywać informacje konieczne do realizacji typowych działań zawodowych filologa. Stosuje zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne.”

FA_U12: „Posiada umiejętność przygotowania prac pisemnych oraz ustnych w języku polskim i obcym oraz brać udział w debacie, prawidłowo dobierając i przedstawiając argumenty”.

Nieprawidłowości te przenoszone są na efekty uczenia się sformułowane dla zajęć, np.:

Etyka w zawodzie tłumacza: „Student ma świadomość potrzeby rozwoju zawodowego w kontekście etyki zawodowej, świadomość potrzeby współpracy w zespole, planowania działań i określania priorytetów zawodowych, a także potrzebę stosowania etyki zawodowej w rozwiązywaniu konfliktów i problemów w życiu zawodowym.”

Kultura angielskiego obszaru językowego: „Student wykazuje się znajomością języka angielskiego na poziomie B2; potrafi wyszukiwać, analizować i oceniać informacje związane z kulturą brytyjską i amerykańską; umie samodzielnie zdobywać wiedzę z zakresu kultury brytyjskiej i amerykańskiej”

Efekty uczenia się, szczególnie w przypadku kształcenia językowego, łączą kompetencje charakterystyczne dla różnych etapów procesu uczenia się, na przykład, efekt ogólny: FA_U05: „Potrafi dokonać poprawnego przekładu tekstu pisemnego i ustnego o charakterze ogólnym z języka obcego na język polski oraz z języka polskiego na język obcy”, co przenoszone jest na efekty sformułowane dla zajęć:

Praktyczna nauka języka – wymowa: „Potrafi wymówić głoski języka angielskiego w pojedynczych słowach i zwrotach, w kontekście zdaniowym i mini-dialogach oraz stosuje akcent wyrazowy w sposób zbliżony do mowy rodzimych użytkowników języka angielskiego. Stosuje mowę łączoną (formy słabe, łączenia, sporadycznie elizję i _asymilację). Potrafi w prawidłowy sposób posługiwać się akcentem zdaniowym i intonacją.”

„Potrafi skutecznie wyszukać wymowę problematycznych słów w słownikach i źródłach online. Potrafi weryfikować i podnosić jakość swojej wymowy oparciu o interakcje z innymi użytkownikami języka.”

Praktyczna nauka języka: „Student wymawia głoski języka angielskiego w pojedynczych słowach i zwrotach... a także stosuje mowę łączną oraz akcent zdaniowy, intonację i rytm w różnych kontekstach w oparciu o przykłady mowy docelowej (nagrania, filmy, itp.).”

Istotną przeszkodą w stworzeniu rzetelnego systemu weryfikacji efektów uczenia się są nagminne nieprawidłowości na poziomie korelacji efektów przedmiotowych z kierunkowymi. Na przykład, efekt FA_U14 w kategorii umiejętności: „Potrafi organizować warsztat pracy związany ze świadczeniem specjalistycznych usług językowych, w tym wykonać prosty projekt własnej działalności gospodarczej” został błędnie uszczegółowiony w kartach takich przedmiotów jak: *praktyczna nauka języka – pisanie* („student/ka potrafi skonstruować dłuższą wypowiedź pisemną: od akapitu do akademickiego eseju”), *marka handlowa* („student wykazuje się znajomością języka angielskiego na poziomie B2; potrafi wyszukiwać, analizować i oceniać informacje związane z marką handlową; umie samodzielnie zdobywać wiedzę”). Powiązaniem problemem jest korelowanie jednego efektu uczenia się dla przedmiotu z wieloma (5-6) efektami kierunkowymi, z których większość jest dla danego modułu nierelevantna. Na przykład, efekt dla przedmiotu *drugi język ogólny – język rosyjski*: „Student potrafi posługiwać się strukturami leksykalno-gramatycznymi, umożliwiającymi formułowanie poprawnych wypowiedzi ustnych i pisemnych” został wskazany jako uszczegółowienie 4 efektów kierunkowych: FA_U02, FA_U12, FA_U16, FA_U17, przy czym prawidłowa korelacja dotyczy tylko pierwszego z nich („Posługuje się drugim językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego”).

Efekty uczenia się dla zajęć i grup zajęć nie uwzględniają osiągnięcia przez studentów zastosowania praktycznej wiedzy w zakresie dyscypliny naukowej literaturoznawstwo, chociaż efekty kierunkowe FA_W02: „Ma uporządkowaną wiedzę z zakresu językoznawstwa, literaturoznawstwa (...), zorientowaną na jej zastosowania praktyczne w działalności zawodowej filologa” i FA_W03: „Zna terminologię z zakresu językoznawstwa, przekładoznawstwa, literaturoznawstwa i jej zastosowanie w sferze działalności zawodowej filologa” odwołują się wprost do zastosowania praktycznej wiedzy literaturoznawczej; Efekty uczenia się zostały zdefiniowane zgodnie z charakterystyką Polskiej Ramy Kwalifikacji (poziom 6), uwzględniają charakterystyki drugiego stopnia dla obszaru kształcenia w zakresie nauk humanistycznych.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Treści programowe nie są w pełni zgodne z efektami uczenia się oraz nie w pełni uwzględniają aktualną wiedzę i jej zastosowania z zakresu dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany, normy i zasady, a także aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. Treści programowe odnosząc się do dyscypliny naukowej nauki o kulturze i religii stanowią niezbędne tło dla kompetencji literaturoznawczych i językoznawczych, tworząc tzw. kontekst realioznawczy, w którym osadzony jest język specjalności. Choć w programie studiów przewidziano treści dotyczące, na przykład, kultury krajów anglojęzycznych, nie wyposażają jednak absolwentów w naukowy aparat pojęciowy i kompetencje pozwalające na prowadzenie prac rozwojowych w tej dyscyplinie. Jednocześnie brak jest treści dotyczących praktycznego zastosowania wiedzy literaturoznawczej, mimo że ogólne efekty uczenia się zakładają uzyskanie tego typu kompetencji przez absolwentów kierunku.

Treści programowe nie są w pełni zgodne z efektami uczenia się. Po pierwsze, w kartach przedmiotów nie ma treści odnoszących się do efektu FA_U05, który mówi o nabywaniu umiejętności w zakresie tłumaczeń tekstów o charakterze ogólnym, gdyż treści w sylabusach zajęć tłumaczeniowych odnoszą się do tekstów specjalistycznych. Po drugie, treści w sylabusach przedmiotów z modułu praktycznej nauki języka angielskiego w semestrach 1-6 nie zapewniają osiągnięcia skorelowanego z nimi zestawu przedmiotowych efektów uczenia się na poziomie C1+. Dodatkowym problemem jest powielanie treści w przypadku przedmiotów powiązanych z kształceniem w zakresie języka kierunkowego, zarówno w poszczególnych semestrach jak i w ramach (pozornie) różnych przedmiotów. Na przykład,

treści przedmiotu *język ogólny – sprawności zintegrowane* w semestrze 6. obejmują: „Rozwijanie biernych umiejętności językowych - słownictwo i gramatyka. Ćwiczenia mające na celu utrwalenie i poszerzenie zasobu słownictwa i struktur gramatycznych. Zadania egzaminacyjne typu: transformations, lexical cloze, structural cloze, word formation etc.”, które zostają dosłownie skopiowane z karty przedmiotu *praktyczna nauka języka* w semestrze 1. Treści zostają również częściowo powtórzone w kartach przedmiotów *praktyczna nauka języka* i *praktyczna nauka języka – czytanie, praktyczna nauka języka – wymowa, praktyczna nauka języka – pisanie i praktyczna nauka języka – gramatyka*. Również treści programowe dla przedmiotu *praktyka zawodowa* są tożsame w semestrze 3, 4 i 5. Odnoszą się one do wadliwie sformułowanych, niespecyficznych efektów uczenia się.

Harmonogram realizacji programu studiów nie jest w pełni prawidłowy, gdyż wadliwy jest proponowany układ przedmiotów w obrębie modułu praktycznej nauki języka angielskiego, gdzie zaawansowane kompetencje produktywne (dyskusja i prezentacje) poprzedzają kompetencje receptywne (słuchanie i czytanie). Nieuzasadniona jest również obecność w programie studiów przedmiotów o takich samych lub bardzo zbliżonych treściach, czyli *praktycznej nauki języka, praktycznej nauki języka* rozbitej na 6 komponentów (słuchanie, pisanie, itd.) oraz przedmiotu *język ogólny – sprawności zintegrowane*.

Zajęcia prowadzone są przez sześć semestrów i umożliwiają uzyskanie 180 ECTS, przy czym na studiach stacjonarnych połowa punktów ECTS obejmuje zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów. Spełnione są także pozostałe wymagania określone w właściwymi przepisami. Jednakże w przypadku 16 przedmiotów specjalizacyjnych, wskazanych poniżej, w sposób nierealny, zdecydowanie zbyt niski, został oszacowany nakład pracy studenta.

Specjalizacja dwujęzyczna tłumaczeniowa:

1. *tłumaczenia ekonomiczne i korespondencja w pracy firm (język angielski)* (1 ECTS),
2. *tłumaczenia sądowe i poświadczone (język angielski)* – 0,5 ECTS,
3. *tłumaczenia specjalistyczne medyczne (język angielski)* – 1,5 ECTS,
4. *tłumaczenia specjalistyczne medyczne (drugi język)* – 1,5 ECTS,
5. *tłumaczenia specjalistyczne prawnicze (język angielski)* – 1,5 ECTS,
6. *tłumaczenia specjalistyczne prawnicze (drugi język)* – 1,5 ECTS,
7. *tłumaczenia specjalistyczne techniczne (język angielski)* – 1,5 ECTS,
8. *tłumaczenia specjalistyczne techniczne (drugi język)* – 1,5 ECTS,
9. *tłumaczenia promocyjne i turystyczne (język angielski)* – 1 ECTS,
10. *tłumaczenia promocyjne i turystyczne (drugi język)* – 1 ECTS,
11. *praktyczne tłumaczenia z analizą tekstu (język angielski)* – 1,5 ECTS,
12. *praktyczne tłumaczenia z analizą tekstu (drugi język)* – 1,5 ECTS.

Specjalizacja tłumaczeniowa:

1. *tłumaczenia specjalistyczne prawnicze* – 1 ECTS,
2. *tłumaczenia sądowe i poświadczone* – 1 ECTS,
3. *tłumaczenia materiałów promocyjnych i turystycznych* – 1 ECTS,
4. *tłumaczenia ekonomiczne i korespondencja w pracy firm* – 1 ECTS.

Powyższe zajęcia wymagają bowiem przyswojenia specjalistycznego, odpowiednio skontekstualizowanego słownictwa, opanowania konwencji związanych z poszczególnymi typami tekstów oraz wykształcenia umiejętności samodzielnego ich tłumaczenia. Kompleksowość efektów uczenia się dla specjalizacyjnych zajęć tłumaczeniowych dobrze ilustruje sylabus przedmiotu *tłumaczenia specjalistyczne prawnicze*, gdzie zamieszczono następujące efekty uczenia się: „Student prawidłowo interpretuje i definiuje zwroty typowe dla dyskursu prawniczego. Student zna podstawowe pojęcia z zakresu prawa. Student potrafi przetłumaczyć fragmenty umów, testamentów i pełnomocnictw z języka angielskiego na polski. Potrafi przetłumaczyć fragmenty różnych tekstów prawniczych z języka polskiego na język angielski. Prezentuje właściwe strategie wyszukiwawcze w obrębie terminologii prawniczej.” Nierealne jest, aby osiągnąć te, i tym samym podobnie sformułowane efekty

uczenia się dla pozostałych zajęć z tłumaczeń specjalistycznych, przy całkowitym nakładzie pracy studenta oszacowanym w przedziale od 15 do 45 godzin. Należy zatem uznać, że w przypadku 16 przedmiotów w programie studiów, stacjonarnych i niestacjonarnych, szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS nie umożliwia osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się.

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów nie zapewniają prawidłową realizację praktyk. Praktyki zawodowe zaplanowano na 960 godzin (6 miesięcy), które prawidłowo oszacowano na 32 punkty ECTS. Umieszczono je w semestrze trzecim, czwartym i piątym, przy czym, jak już wspomniano, cele, efekty uczenia się i treści są tożsame dla wszystkich semestrów, co jest sprzeczne z zakładanym semestralnym progresem kompetencji. Wnioskodawca przedstawił listę 37 podmiotów deklarujących gotowość przyjęcia studentów kierunku filologia angielska na praktyki. Wśród nich znajdujemy: biura podróży, hotele, punkty gastronomiczne, szkołę publiczną i bibliotekę, szkołę języków obcych, fundacje, ośrodek gminny, ośrodek narciarski, firmy usługowe (np. projektowe, transportowe, handlowe), oraz jedno biuro tłumaczeń, deklarujące przyjęcie 5 osób. W żadnym z 37 przypadków nie wskazano powiązań z celami praktyki zawodowej. Nie wskazano nawet, czy w danej firmie używany jest kierunkowy lub/i drugi język obcy, nie mówiąc już o tłumaczeniach ustnych i pisemnych, w tym dwujęzycznych, które winny być w ramach praktyk doskonalone. Dobór miejsc odbywania praktyk nie zapewnia zatem prawidłowej realizacji programu kształcenia w tym zakresie. Ponadto, ta niemal sama lista podmiotów gospodarczych została przedstawiona dla czterech kierunków, o których utworzenie wnioskuje Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu.

Uczelnia przyjęła błędne założenie o możliwości zwolnienia studenta z obowiązku odbycia praktyki zawodowej na podstawie wykonywanej pracy zawodowej. Zgodnie z art. 71 ust 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce „Uczelnia może potwierdzić efekty uczenia się uzyskane w procesie uczenia się poza systemem studiów osobom ubiegającym się o przyjęcie na studia na określonym kierunku, poziomie i profilu”, zatem zapis nie wprowadza możliwości potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów w toku studiów.

Obowiązki opiekunów praktyki, zarówno w Uczelni jak i instytucji przyjmującej, zostały określone poprawnie. Nie wskazano natomiast sposobu wyboru opiekuna praktyk w ich miejscu, co oznacza, że uczelnia nie sprawuje nadzoru nad jego wyborem i nie zna jego kompetencji, w tym możliwości wywiązania się ze szczegółowych obowiązków, np. weryfikacji efektów uczenia się, wynikającej z roli opiekuna praktyk.

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczanego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

We wniosku zawarto informację, że przyjęcie na studia na kierunku filologia angielska odbywa się na podstawie złożonych w terminie kompletnych dokumentów i spełnienie wymogów postępowania kwalifikacyjnego, czyli odpowiedniej liczby punktów uzyskanej w postępowaniu rekrutacyjnym, zgodnie ze stosowną Uchwałą Senatu PWSZ w Nowym Sączu według regulaminu obowiązującego w danym roku akademickim. We wniosku brak uchwały, a regulamin i strona internetowa Uczelni nie zawierają żadnych informacji o kierunku filologia angielska. Wnioskodawca poinformował jedynie, że od kandydata na studia na kierunku filologia angielska wymagana jest znajomość języka angielskiego, potwierdzona pozytywnym

wynikiem na egzaminie maturalnym, nie precyzując przy tym nawet czy chodzi o maturę pisemną czy ustną, rozszerzona czy podstawową. Tak sformułowane zasady i kryteria rekrutacji nie umożliwiają właściwego doboru kandydatów, ponieważ nie zapewniają przyjęcia kandydatów o kompetencjach wstępnych w zakresie języka angielskiego wystarczającymi do osiągnięcia zakładanego dla absolwenta poziomu biegłości C1 ESOKJ.

Przyjęte na kierunku zasady dyplomowania nie obejmują weryfikacji, czy studenci osiągnęli efekty uczenia się umożliwiające nabywanie, łączenie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności w dyscyplinach naukowych, do których został przyporządkowany kierunek do tworzenia zmienionych, ulepszonych lub nowych procesów i usług w zakresie działalności translatorycznej. Zasady dyplomowania ujęte w sylabusie przedmiotu *seminarium dyplomowe* obejmują realizację problemu badawczego, wykształcenie i pogłębienie umiejętności badawczych, obejmujących formułowanie i analizę problemów badawczych i ich przedstawianie są właściwe dla studiów o profilu ogólnoakademickim.

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Planowane działania na rzecz doskonalenia programu studiów oraz zapewnienia jakości kształcenia uwzględniają transparentne i adekwatne do potrzeb związanych z prawidłową realizacją zajęć zasady doboru nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, realizowaną z udziałem studentów oraz wykorzystywanie wyników oceny w doskonaleniu kadry, jak również kreowanie warunków stymulujących kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym opanowanie umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu.

Planowane działania na rzecz doskonalenia programu studiów oraz zapewnienia jakości kształcenia uwzględniają systematyczne przeglądy infrastruktury dydaktycznej, bibliotecznej i informatycznej, wyposażenia technicznego pomieszczeń, środków i pomocy dydaktycznych, zasobów bibliotecznych, informacyjnych, edukacyjnych, w których uczestniczą studenci oraz wykorzystywanie wyników przeglądów w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Koncepcja kształcenia jest zgodna z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, zapewniające studentom osiągnięcie efektów uczenia się w zakresie znajomości języka obcego oraz uwzględnienie w programie studiów zajęć lub grup zajęć prowadzonych w języku obcym.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiąganiu efektów uczenia się oraz w przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. Planowane działania na rzecz doskonalenia programu studiów oraz zapewnienia jakości kształcenia uwzględniają systematyczne przeglądy systemu wsparcia studentów w procesie uczenia się, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Planowane działania na rzecz doskonalenia programu studiów oraz zapewnienia jakości kształcenia uwzględniają zapewnienie publicznego dostępu do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku, systematyczne oceny publicznego dostępu do informacji, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji oraz wykorzystywanie wyników ocen w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Planowane działania na rzecz doskonalenia programu studiów uwzględniają zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz systematyczne oceny programu studiów, oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie programu studiów i jakości kształcenia. Planowane działania na rzecz doskonalenia programu studiów oraz zapewnienia jakości kształcenia uwzględniają cykliczne zewnętrzne oceny jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.